

Nr 105

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående organisations- och anslagsfrågor rörande försvaret, i vad avser driftbudgeten m. m., jämte motioner.

(1:a avd.)

1. **Militärsjukvårdens ledning.** I propositionen nr 110 (s. 2—37) har Kungl. Maj:t under åberopande av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 14 mars 1969 föreslagit riksdagen att a) godkänna de riktlinjer som angetts i nämnda statsrådsprotokoll för organisation m. m. av militärsjukvårdens ledning på central och högre regional nivå, b) besluta att de organisationsförändringar som förordats i statsrådsprotokollet beträffande försvarsgrensstaberna, försvarets sjukvårdsstyrelse samt militärområdesstaberna och Gotlands militärkommandostab skall genomföras den 1 juli 1969, c) besluta att i enlighet med vad som förordats i statsrådsprotokollet en försvarets medicinalkår skall inrättas den 1 juli 1969, d) be- myndiga Kungl. Maj:t att vidta de övergångsåtgärder och åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra förslagen.

I detta sammanhang har utskottet behandlat de likalydande motionerna I: 170 av herr Sörlin m. fl. och II: 184 av herr Johansson i Trollhättan m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning av förutsättningar och former för samt konsekvenser av en vidare samordning av den militära och civila sjukvården.

Utskottet. Beträffande militärsjukvårdens centrala ledning överensstämmer enligt propositionen överbefälhavarens förslag rörande fördelningen på olika myndigheter av ansvaret för huvudfunktionerna med nu gällande ordning och rimmar väl med de organisatoriska principerna för krigsmaktens ledning i övrigt.

I motionerna I: 170 och II: 184 har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning av förutsättningar och former för samt konsekvenser av en vidare samordning av den militära och civila sjukvården.

Utskottet vill erinra om att denna fråga behandlades av 1962 års försvarssjukvårdsutredning som i sitt betänkande »Militärsjukvården» (SOU 1966: 35) framförde ett flertal argument mot att föra över ledningen av den medicinska verksamheten från försvarets sjukvårdsstyrelse till då-

varande medicinalstyrelsen. Det må även framhållas att socialstyrelsen i sitt remissyttrande över ÖB:s förslag tillstyrkt detsamma. Bl. a. konstaterar styrelsen att dess samarbete med krigsmakten kommer att underlättas i och med att styrelsen endast får ett ledningsorgan inom krigsmaktens sjukvårdssektor att hänvända sig till. Departementschefen har vidare i propositionen förutsatt att sjukvårdsstyrelsen i viss omfattning skall samarbeta med organ för civil hälso- och sjukvård för att på det sättet bl. a. minska behovet av egen kapacitet för utredningar m. m. Utskottet finner det särskilt angeläget med ett sådant samarbete bl. a. på grund av den begränsade tillgången på läkare. Det får anses önskvärt med fortlöpande och nära kontakter mellan försvarets sjukvårdsstyrelse och socialstyrelsen för utbyte av erfarenheter och till undvikande av dubbelarbete även i andra avseenden än det förenämnda. Under hänvisning till vad sålunda anförts är utskottet inte berett att tillstyrka motionerna I: 170 och II: 184. Utskottet biträder i övrigt Kungl. Maj:ts förslag i vad avser militärsjukvårdens centrala ledning.

Beträffande den regionala ledningen kommer en av förutsättningarna för den omorganisation av förbandssjukvården som genomfördes 1966 att uppfyllas, varför utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Genom inrättandet av en för försvaret gemensam medicinalkår kommer fältläkar-, marinläkar- och fältveterinärkårerna att sammanföras. Tandläkare och apotekare föreslås t. v. inte ingå i kåren. Utskottet biträder förslagen.

Vad i övrigt anförts under förevarande punkt i propositionen ger utskottet inte anledning till någon erinran.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. avslår motionerna I: 170 och II: 184,
2. godkänner de riktlinjer som angetts i statsrådsprotokollet för organisation m. m. av militärsjukvårdens ledning på central och högre regional nivå,
3. beslutar att de organisationsförändringar som förordats i statsrådsprotokollet beträffande förvarsgrensstaberna, försvarets sjukvårdsstyrelse samt militärområdesstaberna och Gotlands militärkommandostab skall genomföras den 1 juli 1969,
4. beslutar att i enlighet med vad som förordats i statsrådsprotokollet en försvarets medicinalkår skall inrättas den 1 juli 1969,
5. bemyndigar Kungl. Maj:t att vidta de övergångsåtgärder och åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra förslagen.

2. Försvarets delfond av statens datamaskinfond. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (s. 38—41) och hemställer att riksdagen beslutar om inrättande av en försvarets delfond av statens datamaskinfond.

DRIFTBUDGETEN

Fjärde huvudtiteln

3. Arméstaben m. fl. anslag. Utskottet som erinrar om att Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 (bilaga 6) beräknat medel för ifrågavarande ändamål tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 110 (punkterna B 1, C 1, D 1—2, s. 52—65) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Arméstaben* ett förslagsanslag av 21 215 000 kr.,
2. till *Marinstaben* ett förslagsanslag av 14 850 000 kr.,
3. till *Flygstaben* ett förslagsanslag av 18 460 000 kr.,
4. till *Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* ett förslagsanslag av 194 000 000 kr.

4. Anskaffning av flygmateriel m. m. Kungl. Maj:t som i propositionen nr 1 (bilaga 6) beräknat medel för ifrågavarande ändamål har i propositionen nr 110 (punkt D 23, s. 65—67) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att beställningar av flygmateriel m. m. får läggas ut inom en kostnadsram av 950 000 000 kr., dels till Anskaffning av flygmateriel m. m. för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 973 189 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 080 445 000 kr.

I de likalydande motionerna I: 944 av herr Virgin och II: 1082 av herr Holmberg har såvitt nu är i fråga hemställts att riksdagen måtte dels hos Kungl. Maj:t hemställa att sedan bemyndigandebehovet framräknats förslag föreläggas 1969 års riksdag om erforderligt bemyndigande för utläggande av beställningar av flygmateriel m. m., dels till Anskaffning av flygmateriel m. m. för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag om 1 037 200 000 kr.

Motionerna fullföljer synpunkter som i de i anledning av propositionen nr 1 väckta motionerna I: 256 och II: 291 framförts rörande Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet till anskaffning av flygmateriel.

Utskottet. Anslaget bör i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag uppföras med 973 189 000 kr. Härigenom kan materielförnyelse och kompletteringar genomföras i enlighet med 1968 års försvarsbeslut. Opåräknade förstärkningsbehov kan tillgodoses genom reservationsmedel. Beställningsbemyndiganden bör medges i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Härav följer att utskottet — som i sitt utlåtande nr 104, punkten 3, avstyrkt motionerna I: 944 och II: 1082 i vad de avser att medel för anskaffning av datamaskiner skulle anvisas utanför försvarets utgiftsram — avstyrker motionerna även i nu förevarande avseenden.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 944 och II: 1082, nämnda motioner såvitt nu är i fråga,

1. bemyndigar Kungl. Maj:t att medge att beställningar av flygmateriel m. m. får läggas ut inom en kostnadsram av 950 000 000 kr.,

2. till *Anskaffning av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 973 189 000 kr.

5. **Militärområdesstaber: Förvaltningskostnader m. fl. anslag.** Utskottet som erinrar om att Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 (bilaga 6) beräknat medel för ifrågavarande ändamål tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen nr 110 framlagda förslag (punkterna E 5 och E 7, s. 68—69) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Militärområdesstaber: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 27 895 000 kr.,

2. till *Militärområdesstaber med särskild budget* ett förslagsanslag av 11 870 000 kr.

6. **Försvarets civilförvaltning m. fl. anslag.** Utskottet som erinrar om att Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 (bilaga 6) beräknat medel för försvarets civilförvaltning och försvarets sjukvårdsstyrelse tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen nr 110 framlagda förslag (punkterna F 1—2 och F 5, s. 70—74) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Försvarets civilförvaltning* ett förslagsanslag av 10 095 000 kr.,

2. till *Försvarets sjukvårdsstyrelse* ett förslagsanslag av 4 900 000 kr.,

3. till *Försök med gemensam datadrift* ett förslagsanslag av 1 000 kr.

7. **Civildövarsstyrelsen.** Utskottet som erinrar om att Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 (bilaga 6) beräknat medel för ifrågavarande ändamål tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen nr 110 framlagda förslag (punkt N 1, s. 75—77) och hemställer

att riksdagen till *Civildövarsstyrelsen* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 9 844 000 kr.

8. **Anskaffning av civildövarsmateriel.** Kungl. Maj:t som i propositionen nr 1 (bilaga 6) beräknat medel för ifrågavarande ändamål har i propositionen nr 110 (punkt N 7, s. 77—79) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att beställningar av civildövarsmateriel får läggas ut inom en kostnadsram av 27 780 000 kr., dels till Anskaffning av civildövarsmateriel för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 53 623 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 49 000 000 kr.

I de likalydande motionerna I: 442 av herr Strandberg och II: 513 av fröken Wetterström har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhänga om förslag till sådan tidsplanering för anskaffning av skyddsmasker att en jämn gasskyddsberedskap kan upprätthållas.

Utskottet. Enligt de riktlinjer för anskaffning av skyddsmasker som förra årets riksdag antog (prop. 1968: 110, SU 122, rskr. 281) skall skyddsmasker för 20 milj. kr. anskaffas under budgetåren 1968/69—1971/72. Enligt vad som under hand erfarits från försvarsdepartementet innebär detta en anskaffning av 175 000—180 000 skyddsmasker per år.

Antalet skyddsmasker är f. n. ca 1,7 milj. Om kassation sker på grund av den begränsade lagringsbeständigheten och skyddsmasker anskaffas efter de principer som riksdagen godkänt, stiger beredskapen något under den närmaste perioden. Den nuvarande beredskapen vidmakthålls intill 1973, varför försvarsutredningens målsättning härutinnan får anses uppfyllt. Om inga särskilda åtgärder vidtas dessförinnan, torde dock en viss minskning i beredskapen komma att inträda under de närmast därpå följande åren.

Enligt vad utskottet inhämtat kommer emellertid frågan om skyddsmaskberedskapen att övervägas i samband med den perspektivplanering för civildövarsvarets utveckling, som skall ge underlag för civildövarsvarets programplaner fr. o. m. budgetåret 1972/73.

Utskottet finner därför att frågan om den fortsatta takten vid anskaffning av skyddsmasker lämpligen bör tas upp till prövning i samband med nästa långsiktiga försvarsbeslut.

Vad utskottet anfört i anledning av motionerna I: 442 och II: 513 bör ges Kungl. Maj:t till känna.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt och hemställer

1. att riksdagen i anledning av motionerna I: 442 och II: 513 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om anskaffningen av skyddsmasker,

2. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att medge att beställningar av civilförsvarsmateriel får läggas ut inom en kostnadsram av 27 780 000 kr.,

3. att riksdagen till *Anskaffning av civilförsvarsmateriel* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 53 623 000 kr.

Stockholm den 13 maj 1969

På statsutskottets vägnar:

BIRGER ANDERSSON

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit från första kammaren: herrar Birger Andersson (s), Fritz Persson (s), Rikard Svensson (s), Axel Andersson (fp), Virgin (m), fru Wallentheim (s), herrar Mårtensson (s), Bertil Petersson (s), Ottosson (m), Bengt Gustavsson (s), Bengtson (cp), Herbert Larsson (s), Nyman (fp), fru Elvy Olsson (cp) och herr Lindblad (fp) samt

från andra kammaren: herrar Karlsson i Olofström (s), Almgren (s), Mellqvist (s), Eliasson i Sundborn (cp), Gustafson i Göteborg (fp), fru Lewén-Eliasson (s), herrar Johansson i Norrköping (s), Enskog (fp), Nordstrandh (m), Nilsson i Tvärålund (cp), Gustafsson i Uddevalla (s), Antonsson (cp), fru Holmberg (s), herrar Gustavsson i Ängelholm (s) och Petersson i Gäddvik (m).

Reservation

vid punkten 4 (Anskaffning av flygmateriel m. m.) av herrar Virgin (m), Ottosson (m), Nordstrandh (m) och Petersson i Gäddvik (m) som — vid bifall till den vid utskottets utlåtande nr 104 fogade reservationen — anser att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet har i sitt utlåtande nr 104, punkten 3, förordat att anskaffningen av datamaskiner för försvaret bekostas av för försvaret reserverade medel. De budgetmedel som därigenom frigörs bör användas till anskaffning av flygmateriel och anslaget till Anskaffning av flygmateriel m. m. sålunda höjas med 15 000 000 kr. till 988 189 000 kr. Därigenom möjliggöres bl. a. ett bättre utnyttjande av flygplan 37 Viggen.

Utskottet hemställer

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 944 och II: 1082, nämnda motioner såvitt nu är i fråga,

1. hemställer att Kungl. Maj:t sedan bemyndigandebehovet framräknats förelägger 1969 års riksdag förslag om erforderligt bemyndigande för utläggande av beställningar av flygmateriel m. m.,

2. till *Anskaffning av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 988 189 000 kr.»